

ΔΕΣΜΩΤΕΣ - SONS

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Γκούσταβ Μόλερ
Ηθοποιοί: Σίντσε Μπάμπετ Κνούτσεν, Σεμπάστιαν Μπουλ, Νταρ Σαλίμ
Φωτογραφία: Jasper J. Spanning
Μοντάζ: Rasmus Stensgaard Madsen
Μουσική: Jon Ekstrand
Χώρα: Δανία, Σουηδία, Γαλλία (Εγχρωμη)
Διάρκεια: 100'

Προβολή Δευτέρας: Ώρα 7.00 μ.μ.
Προβολή Τρίτης: Ώρα 9.30 μ.μ

Διακρίσεις: 2 Βραβεία και 18 υποψηφιότητες Berlin International Film Festival 2024, Υποψηφιότητα για Χρυσή Αρκτο (καλύτερη ταινία) Bodil Awards 2025, Βραβείο καλύτερου ηθοποιού, Sidse Babbett Knudsen, και υποψηφιότητες Hong Kong International Film Festival 2024, Βραβείο Golden Firebird Gustav Moller.

Μια υποδειγματική σωφρονιστική υπάλληλος έρχεται αντιμέτωπη με τον ηθικό κώδικά της, όταν στη φυλακή που εργάζεται έρχεται κρατούμενος που συνδέεται με το τραυματικό παρελθόν της.

Μέχρι πρότινος υποδειγματική υπάλληλος σε φυλακή ανδρών βάζει την επαγγελματική και ατομική της ηθική σε κίνδυνο όταν γίνεται πιόνι σε ένα σαδομαζοχιστικό παιχνίδι που αψηφά κανόνες και λογική. Όλα αυτά συμβαίνουν

μετά την άφιξη ενός σκληροτράχηλου νεαρού κρατούμενου ο οποίος συνδέεται τραυματικά με το παρελθόν της. Κι εδώ είναι που ένα φαινομενικά ψύχραιμο δράμα μετατρέπεται σε ψυχολογικό θρίλερ για γερά νεύρα, χαρίζοντας στο κοινό ανελέητο σασπένς και σε μια από τις καλύτερες ηθοποιούς της Ευρώπης (την πολυβραβευμένη Σίντσε Μπάμπετ Κνούτσεν της τηλεοπτικής σειράς «Borgen») την ευκαιρία να υποδυθεί έναν από τους κορυφαίους ρόλους της καριέρας της. Ένα περίτεχνο ηθογράφημα που ψηλαφεί ευρηματικά το πένθος, τα όρια της αυτοδικίας και την ουσία της μητρότητας.

Η επιβλητική ερμηνεία της πολύπειρης πρωταγωνίστριας **Σίντσε Μπάμπετ Κνούτσεν**, σε συνδυασμό με τη σφιχτή και τεταμένη σκηνοθεσία του **Γκούσταβ Μόλερ**, του έξοχου "Ενοχου", κάνουν τους "Δεσμώτες" αβίαστα υποβλητικούς, χωρίς να περισσεύει λεπτό από την αφήγηση.

Εκείνο, βέβαια, που κάνει ξεχωριστό το φιλμ, είναι η **μελέτη της αυτοδικίας υπό το πρίσμα μιας πληγωμένης μητέρας**. Ο Δανός σκηνοθέτης χειρίζεται το υλικό του με όρους τραγωδίας και ταυτόχρονα ως ψυχγράφημα μιας γυναίκας που αναμετράται με το πένθος και την ταυτότητά της, καθώς διαπιστώνει πως η βία που μπορεί να ασκήσει είναι, εν μέρει, νομιμοποιημένη. Εκεί η ταινία φλερτάρει με την ωριοποίηση της κρατικής καταστολής, αυτό που μένει όμως είναι η εικόνα μιας θλωμένης μνάας αποφασισμένη να νοηματοδοτήσει από το μηδέν τον εαυτό της.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΝΤΕΑ-ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Όταν το 2018 προβλήθηκε η ταινία «Ενοχος» του Γκούσταβ Μίλερ, το πορτρέτο ενός «αμαρτωλού» αστυνομικού που προσπαθεί να εξιλεωθεί καθοδηγώντας μέσω τηλεφώνου και έτσι όπως εκείνος θεωρεί σωστό έναν άνθρωπο που έχει απαχθεί, την είχα κατατάξει στις καλύτερες της χρονιάς. Είναι ωρίς να πεις από τώρα αν η νέα του ταινία θα κερδίσει επίσης μια θέση στην δεκάδα των καλύτερων του 2025, όμως την συνιστούμε ανεπιφύλακτα.

Η ακρίβεια στις λεπτομέρειες των διαδικασιών που τηρούνται σε μια φυλακή στην Σκανδιναβία, πλαισιώνουν την μυστηριώδη σχέση που θα αναπτυχθεί ανάμεσα στους δύο βασικούς ήρωες στην ιστορία της ταινίας Στη μια πλευρά η έμπειρη και κατά βάθος καλόκαρδη δεσμοφύλακας που προσπαθεί πάντα να προσφέρει κάτι παραπάνω για το καλό των κρατούμενων για τους οποίους πιστεύει ότι είναι κατάλληλοι για επανένταξη στην κοινωνία.

Στην απέναντι πλευρά ένας νιόφερτος κρατούμενος, νέος, σμίλητος και με εξαιρετικά βαρύ παρελθόν – αυτό που λέμε καμένο χαρτί, χωρίς καμία ελπίδα επανένταξης. Για κάποιο λόγο, η δεσμοφύλακας θα ζητήσει από την διεύθυνση να αποσπαστεί στην κεντρική πτέρυγα, υψίστης ασφαλείας, όπου ο νιόφερτος βρίσκεται. Γιατί προσπαθεί να τον προσεγγίσει; Γιατί του «κολλά» με διάφορα καψώνια;

Όλα αυτά τα ερωτήματα πλάθουν τον καταθλιπτικό αλλά συγχρόνως πολύ ενδιαφέροντα κόσμο των «Δεσμών», και το γεγονός ότι ο Μίλερ, κατορθώνει να κρύψει τα χαρτιά του μέχρι λίγο πριν το τέλος της ταινίας, είναι που αναδεικνύει την σκηνοθετική αντίληψη και δεξιοτεχνία του. Γιατί ενώ ο χρόνος κυλά, τα στοιχεία που δεχόμαστε για τους δύο ήρωες, δεν γίνονται ποτέ φλόαρα, η ουσία του θέματος, δεν χάνεται ποτέ.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗΣ

Η ταινία «Δεσμώτες» του σκηνοθέτη Gustav Möller αποτελεί μια εντυπωσιακή συνέχεια στη φιλοσοφία και το ύφος που καθιέρωσε με το προηγούμενο έργο του, «The Guilty» (2018). Στο επίκεντρο της ιστορίας βρίσκεται η δεσμοφύλακας Eva Hansen (Sinje Babett Knudsen), μια γυναίκα με αμφίσημη παρουσία: αρχικά ζεστή, προστατευτική και εμφανώς συμπονετική προς τους κρατούμενους, η Eva σύντομα αποκλύπτει τη ρήξη ανάμεσα σε έναν ιδεαλισμό και τον σκληρό ρεαλισμό, καθώς το παρελθόν της και η επώδυνη σχέση με τον φονιά του γιου της, Mikkel Iversen (Sebastian Bull), την ωθούν σε αποφάσεις που αμφισβητούν τη διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στην ηθική και την εκδίκηση.

Στην αρχή, η Eva διδάσκει μαθηματικά, μαγειρική και προσφέρει διαλογιστικές ασκήσεις, επιδεικνύοντας μια ανθρώπινη πλευρά του σωφρονιστικού προσωπικού, σπάνια απεικονιζόμενη στον κινηματογράφο, όπου τέτοιοι ρόλοι συχνά εδραιώνουν κλισέ κακίας ή απάθειας. Ωστόσο, η άφιξη του Mikkel στη φυλακή ανατρέπει αυτή την εικόνα. Το έργο μελετά διεξοδικά το παιχνίδι εξουσίας που αναπτύσσεται μεταξύ των δύο χαρακτήρων: στην αρχή η Eva έχει τον πλήρη έλεγχο, χρησιμοποιώντας τις κάμερες παρακολούθησης και τις πειθαρχικές πρακτικές για να περιορίσει τον Mikkel, στερωτώντας του κάθε δυνατότητα άνεσης και ψυχολογικής υποστήριξης, όπως τις επισκέψεις της μητέρας του και την αλληλογραφία. Η μετάβαση από τη φιλικότητα στον σαδισμό δεν συνιστά μόνο προσωπική κάθοδο, αλλά μια σκοτεινή αντανάκλαση των ορίων στα οποία μπορεί να φτάσει η ανθρώπινη φύση όταν πλήττεται βαθιά.

Όταν η Eva καταφεύγει στη βία, τραυματίζοντας σοβαρά

τον Mikkel, χάνει το ηθικό πλεονέκτημα που διέθετε, καθώς αλλάζει η ισορροπία δυνάμεων και η ίδια καθίσταται ευάλωτη και εκβιάσιμη. Αυτή η μετατόπιση στα τρία τέταρτα της ταινίας προσδίδει στην αφήγηση μια αίσθηση ρεαλισμού χωρίς αυταπάτες, απορρίπτοντας τη θεατρικότητα και επιτρέποντας στον θεατή να παρακολουθήσει την ψυχολογική φθορά μιας γυναίκας που παλεύει με ενοχές και οργή.

Το δίπτυχο Eva-Mikkel αποτυπώνει μία από τις πιο βαθιές και αντιφατικές συνθήκες: και οι δύο είναι κρατούμενοι μέσα στους δικούς τους ψυχικούς και κοινωνικούς περιορισμούς -η Eva φυλακισμένη στη δική της μητρική αποτυχία και την ανάγκη εκδίκησης, ενώ ο Mikkel, είτε ως θύτης είτε ως θύμα, βιώνει την απόλυτη απομόνωση. Οι ερμηνείες της Sinje Babett Knudsen και του Sebastian Bull είναι συγκλονιστικές, μεταφέροντας με ειλικρίνεια και ένταση τον πόνο, τον θυμό και την εύθραυστη ανθρώπινη πτυχή των χαρακτήρων τους.

Η σκηνοθεσία του Möller είναι διακριτική αλλά εξαιρετικά αποτελεσματική, ακολουθώντας μια λιτή και σχεδόν ντοκιμαντερίστικη προσέγγιση που δημιουργεί μια αποπνικτική, κλειστοφοβική ατμόσφαιρα, μέσα στην οποία η αγωνία και η ένταση χτίζονται σταδιακά. Η χρήση πραγματικών φυλακών της Κοπεγχάγης συμβάλλει στην αίσθηση αυθεντικότητας, καθιστώντας το σωφρονιστικό περιβάλλον όχι απλά σκηνικό, αλλά ζωτικό στοιχείο της αφήγησης.

Βασικό θέμα του φιλμ είναι ο ηθικός διχασμός ανάμεσα στην ανάγκη δικαιοσύνης και την καταφυγή στην εκδίκηση, που συχνά διαστρεβλώνει τις έννοιες της μητρικής αγάπης και της ανθρώπινης ηθικής. Η μητρότητα παρουσιάζεται εδώ ως κατάρα -πηγή αδιανόητου πόνου και εσωτερικής σύγκρουσης- που οδηγεί στην κατάρρευση των ορίων ανάμεσα στη συμπάθεια και τον σαδισμό.

Σε αντίθεση με πιο σχηματικές προσεγγίσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να παγιώσουν το έργο σε μια μανιχαϊστική αντιπαραβολή καλού και κακού, το «Δεσμώτες» διατηρεί την πολυπλοκότητα και την αμφισημία των ηρώων και της αφήγησης, προκαλώντας τον θεατή να αναλογιστεί τα όρια της ανθρώπινης φύσης και τις σκοτεινές της όψεις.

Η αφήγηση κλείνει με μια θλιβερή διαπίστωση: «Κάποιους ανθρώπους δεν μπορείς να τους σώσεις» -μια φράση που συμπυκνώνει την τραγική μοίρα όλων των πρωταγωνιστών.

Το «Δεσμώτες» διαβάζεται ως μελέτη της εξουσίας που εσωτερικεύεται και επιστρέφει ως αυτο-βία. Η φυλακή δεν είναι απλώς ένας θεσμός· είναι εξωτερικευμένο ψυχικό όργανο που δομεί τη σχέση με τον άλλον και τον ίδιο τον εαυτό. Η Eva και ο Mikkel δεν είναι απλώς «αντίπαλοι», αλλά συμπτώματα του ίδιου μηχανισμού που υπόσχεται σωφρονισμό και παραδίδει ανακύκλωση βίας. Η άρνηση κάθαρσης, η κλειστοφοβική φόρμα, η διάλυση της φροντίδας σε τιμωρία και της δικαιοσύνης σε εξαίρεση συγκροτούν μια σπάνια, συνεκτική ηθικο-αισθητική θέση: σε κόσμους όπου το βλέμμα ελέγχει τα πάντα, η λύτρωση αδρανοποιείται και η ευθύνη επιστρέφει -ατομικά και συλλογικά- ως επώδυνη διαδικασία πένθους, όχι ως θεσμική «διόρθωση».

ΓΙΩΡΓΟΣ ΞΑΝΘΑΚΗΣ

ΓΚΟΥΣΤΑΒ ΜΟΛΕΡ

36χρονος Σουηδός σκηνοθέτης/σεναριογράφος, με τη βάση του στη Δανία. Σπούδασε στην φημισμένη Σχολή Κινηματογράφου της Δανίας. Ντεμπούτο του «Ο Ένοχος» που έγινε αμέσως ριμέικ στο Netflix με πρωταγωνιστή τον δηλωμένο φαν του σκηνοθέτη, Τζέικ Τζίλνελχαλ.

Φιλμογραφία: Sons (2024), The Guilty (2018)